

PROJEKT UREĐENJA SPOMEN PARKA ŠUBIĆEVAC

**Ako si zastao, daleki neznani druže,
i pogled ti slučajno na ovo mjesto pao,
i kamen i zemlja šaptat će poruku:
za tvoje proljeće - život svoj sam dao**

Spomen-park Šubićevac (poznat i pod imenom **Spomen-park strijeljanih i spomenik Radi Končaru i drugovima**) je memorijalni park u Šubićevcu, predjelu grada Šibenika, gdje su talijanski fašisti od 1941. do 1943. godine vršili strijeljanja mnogih rodoljuba i antifašista. Spomen-park je svečano otvoren 1962. godine. Autori spomenika unutar parka su kipar Kosta Angeli Radovani i arhitekt Zdenko Kolacio.

Povijest

Šibenik su 15. travnja 1941. godine okupirale talijanske fašističke snage. U šibenskom zatvoru je do kapitulacije Italije bilo zatvoreno do 6300 ljudi iz Dalmacije, od kojih je 200 bilo osuđeno na smrt. Njih 43 bilo je strijeljano na Šubićevcu. Dana 22. svibnja 1942. godine, fašisti su na istom mjestu strijeljali Radu Končara i još 25 antifašista.

Poslije rata, prostor je ureden u spomen-park, a 1961. godine podignut je spomenik Radi Končaru i drugovima. Na dvadesetu godišnjicu strijeljanja Končara i 25 antifašista, 22. svibnja 1962. godine, spomen-park je bio svečano otvoren.

Od 1990-ih, spomen-park je zapušten i polagano propada. Godine 2009., sprovedena je akcija čišćenja spomen parka od grafita.

Opis parka

Na ulazu u park stoji brončani reljef sa prikazom skupine od jedanaest ljudskih figura, postrojenih uza zid, u prizoru i stavu čekanja na strijeljanje. Pokraj figura stoji vijoreća zastava s motivom petokrake zvijezde.

Središnji motiv unutar parka je spomenik Radi Končaru i drugovima. Podignut je 1961. godine. Kosta Angeli Radovani je spomenik ostvario u obliku kristaličnog stupa s predodžbom ljudske figure, ali u čistoj geometrijskoj shematici. Spomenik je čista pročišćena forma što djeluje snagom volumena i ostrim lomovima svjetla na rezanim bridovima mase.

Iza spomenika stoji red od desetak betonskih stupova za koje su fašisti vezivali svoje žrtve i zatim ih strijeljali.

Spomen-ploče

Na putu do središnjeg spomenika, uz stazu se nalaze tri spomen-kamena na kojima su uz prigodne stihove ispisana i imena više grupa strijeljanih. Podignuti su 22. svibnja 1978. godine.

Spomen park će se urediti po projektnoj dokumentaciji, što podrazumijeva:

- **HORTIKULTURNO UREĐENJE**
- **KAMENO POPLOČENJE**
- **ZATVARANJE PARKA**

- **HORTIKULTURNO UREĐENJE** podrazumijeva skidanje samoniklih borova i makije iz parka, te otklanjanje bolesnih borova sa prostora projektiranih borova kao šume parka.

- **KAMENO POPLOČENJE** obuhvata izmjenu svih razbijenih ili otpadnutih ploča sa ulaznih zidova, ulaznog platoa, staze i platoa spomenika.

- **ZATVARANJE PARKA** podrazumijeva potpunu obnovu zaštitne ograde parka, te ogradno rješenje ulaza.

Uz radova obnove, u praktično zatvorene dijelove šume i spomenika, intervenirati će se STAZAMA, kako bi prezentacija parka bila cjelovita i sveobuhvatno objašnjiva. Nakon završetka projektirane staze, do stupa gdje je strijeljan R. Končar, nastaviti će se staza od benkovačkog kamena, direktno postavljenih u zemlju, širine 1,2 m. Sa obje strane staze uz prezentacije odabranih tema postavilo bi se i nekoliko klupa za odmor.

KARTA PARKA

OPIS KARTE

- 1 ULAZ / OGRADA
- 2 VANJSKI ZID
- 3 RELJEF SPOMENIK
- 4 KAMENI SPOMEN
- 5 PLATO
- 6 CENTRALNI SPOMENIK
- 7 STAZA STRELJANIH
- 8 STUPOVI STRELJANJA
- 9 STAZA ZLOČINA
- 10 PUT OBILASKA
- 11 STAZA OTPORA
- 12 STAZA POBJEDE
- 13 ZID SJEĆANJA
- 14 RECEPCIJA
- 15 KLUPE
- 16 OGRADA

STAZA STRIJELJANIH

Tema ove staze obrađuje najveće likvidacije okupatorske vojske, ustaša i četnika, koja su se dogodila na području Dalmacije.

23.04.1943. Konjevrat - Lozovac Gatare 18 strijeljanih

09.06.1943. Mandalina - Šibenik 39 strijeljanih

13.06.1943. Zaton 18 strijeljanih

15.08.1943. Primošten 82 strijeljanih

...

...

...

...

...

...

...

...

Predviđa se postava 14 obilježja, koja bi se postavila po zemlji između škrapa, sa lijeve strane staze, nasuprot stupova.

Kamena obilježja bila bi različitih geometrijskih oblika, maksimalne veličine cca 30 cm.

Na kremenobilježjima bila bi ispisana tri podatka (datum, broj strijeljanih, tko je izvršio zločin).

Na ovoj stazi bili bi prezentirani zločini protiv naroda sa područja Šibenika, Dalmacije i šire regije.

Zločini bi se prikazali kroz:

- LOGOR ZLARIN
- LOGOR MOLAT
- LOGOR JASENOVAC
- ZBIJEG EL SHATT

Tema će se prikazati kroz modele (reljef) Zlarina i Molata i maketom područja Jasenovac. Svi podaci biti će prezentirani u print tehnici na geometrijskim likovima pravokutnika (monolit) i trostrane piramide.

Na ovoj stazi piramida (piramide) biti će bez vrha.

LOGOR ZLARIN

LOGOR MOLAT

LOGOR JASENOVAC

ZBIJEC EL SHATT

Staza otpora obrađuje temu organiziranog otporakoja će biti prezentirana kroz podatke prvih partizanskih odreda Dalmacije:

- Šibenski partizanski odred
- Splitski partizanski odred
- Solinski partizanski odred
- Mosorski partizanski odred
- Prva primorska četa
- 8. šibenska udarna brigada
- Dvanaesta Dalmatinska brigada -Otočka

Tema će biti prezentirana na monolitima i piramidama uz vijugavu stazu koja se provlači kroz borovu šumu.

Uz stazu biti će na podestima postavljene skinute, srušene ili otklonjene biste vezane uz ove odrede kao što su biste R. Končara i P. Pap-Šilje, instruktora za Split i Šibenik, biste narodnih heroja Prvog šibenskog odreda V.Perana, S. Macure i ostalih. Plan je postaviti 10 poprsja.

Nakon staze otpora staza prelazi na suprotnu stranu parka iza tri kamena monolita, i na različitim stranama obrađuje temu pobjede. Tema će biti prezentirana sa najvećim bitkama u kojima su učestvovali partizani ovog kraja i Dalmacije.

- Bitka na NERETVI
- Bitka na SUTJESCI
- Operacija za oslobođenje Dalmacije
- Završne operacije za oslobođenje zemlje

Nakon prezentacije bitaka na Neretvi i Sutjesci staza počinje Titovom bistom i motom TUĐE NEĆEMO SVOJE NE DAMO, te prezentacijama oslobodilačkih operacija za oslobođenje Dalmacije i završnim operacijama oslobođenja Jugoslavije.

Bitka na Neretvi biti će prikazana kroz maketu mosta, a tekstualni dio kroz monolit.

Bitka na Sutjesci biti će prikazana kroz reljef područja Sutjeske, a tekstualni dio kroz piramidu.

Operacije će koristiti iste modele i tehnike za obradu teme.

Operacije će koristiti iste modele i tehnike za obradu teme.

14

RECEPCIJA

Obilazak spomen parka završava u objektu recepcije koja je u naravi drvena montažna kućica od 24 m².

U njoj će biti prezentirani širi podaci na ekranima.

Uz ponudu suvenira, postojati će i mogućnost ponude pića.

Nakon staze pobjede, staza prolazi ispred zida sjećanja, u stvarnosti naličje zida na kojem je postavljen glavni reljef.

Na zidu će biti postavljene replike svih ploča sa područja Šibenika, na kojima se nalaze podaci o poginulima u partizanskim jedinicama, i poginulima kao žrtvama fašističkog terora.

DINAMIČKI PLAN RADOVA

HORTIKULTURNO UREĐENJE 3 - 5 mj. 2019.
hortikulturna grupa Zelenog grada - grad Šibenik
članovi i simpatizeri udruge

KAMENO POPLOČENJE 5 - 11. mj. 2019. I faza
2 - 5. mj. 2020. II faza

STAZA BENKOVAČKOG KAMENA 5 - 10. mj. 2019. I faza
2 - 4. mj 2020. II faza

POSTAV PO STAZAMA 3 - 7. mj 2020.

MONTAŽA RECEPCIJE 3. mj. 2020.

OGRADNO ZATVARANJE PARKA
6. mj. 2019. I etapa
10. mj. 2019. II etapa
4. mj. 2020. III etapa
6. mj. 2020. montaža ulaza

OTVARANJE PARKA 12. 8. 2020. U 18 SATI.

ANTIFA FESTIVAL 12. i 13. 8. 2020.
od 19-01 sati Nogometni stadion

**MUZEJ
POBJEDE**

PROJEKT UREĐENJA SPOMEN PARKA ŠUBIČEVAC

